

KERK-KRANT

GELOOFSGEMEENSCHAP AUGUSTINUS
EINDHOVEN

CORONA EDITIE 49

Jaargang 9, nummer 12

21 februari 2021

***Aan de vrienden van de Geloofsgemeenschap Augustinus
Eindhoven en alle andere geïnteresseerden***

Eerste zondag van de Veertigdagentijd

Moge de liefde van God, de vrede van Jezus Christus en de gemeenschap met de heilige Geest ons vergezellen op weg naar Pasen.

Moge Gods liefde over ons neerdalen in dit uur van virtueel samen-zijn.

In de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Testcase of finale beproeving?

Wij staan aan het begin van een bijzonder geladen tijd, een pelgrimstocht van veertig dagen op weg naar Pasen: het feest van bevrijding en centrum van ons geloof. Deze veertigdagentijd is een tijd van bezinning, van vasten, van je iets ontzeggen en van delen met hen die minder hebben.

Vasten is zich onthouden van overmatig eten en drinken. Vasten is zich onthouden van overmatig consumeren van informatie. Vasten is stil zijn, de handen vouwen en in de schoot leggen om leven en liefde voorrang te geven op prestatie, macht en aanzien.

Dit jaar staat vasten ook in het teken van stilte, door het coronavirus opgelegd. Vasten is dit jaar, meer dan andere jaren leren luisteren naar de stilte. Veertig dagen mogen we extra werken om de relatie met onszelf, met medemensen en met God te versterken. Hoe dun het draadje tussen God en ons ook mag zijn, in deze periode mogen we weten dat God ons blijft zoeken. Houden wij het veertig dagen met God uit, met medemensen, met onszelf? Dat is de testcase. Een mooie pelgrimstocht naar Pasen wensen we elkaar.

René

*Redactieadres Kerk-Krant: frans.ans.savelkouls@hetnet.nl
Adres van onze website: augustinus-eindhoven.nl/*

Eerste lezing: Genesis 9,8-15

God is ontgoocheld over de levensstijl van mensen. Daarom zorgt hij voor een overstroming. God blijft niet kwaad: Hij treedt reddend op. Hij schenkt nieuwe kansen. De regenboog is hiervan het symbool.

God zei tot Noach en zijn zonen: 'Nu ga Ik mijn verbond aan met u en met uw nageslacht, en met alle levende wezens die bij u zijn, met de vogels en de viervoetige dieren, met alle dieren van de aarde die bij u zijn, al wat uit de ark is

gekomen, al het gedierte van de aarde. Ik ga met u een verbond aan, dat nooit meer enig levend wezen door het water van de vloed zal worden uitgeroeid, en dat er zich nooit meer een vloed zal voordoen om de aarde te verwoesten.' En God zei: 'Dit is het teken van het verbond, dat Ik instel tussen Mij en u, en alle levende wezens die bij u zijn, voor alle geslachten. Ik zet mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer Ik op de aarde de wolken samenpak en de boog in de wolken zichtbaar wordt, dan zal Ik denken aan het verbond tussen Mij en u en alle levende wezens, alles wat leven heeft. De wateren zullen nooit meer zwellen tot een vloed om al wat leeft te verdelgen.

Vraag: Welke nieuwe kansen schenk jij aan mensen die in je ogen iets verkeerd hebben gedaan?

Evangelie: Marcus 1,12-15

Na zijn doop ging Jezus naar de woestijn. Hier wordt Hij getest. Daarna gaat hij terug naar Galilea. Daar vertelt hij het goede nieuws van God.

Terstond dreef de Geest Hem naar de woestijn. Veertig dagen bracht Hij in de woestijn door, terwijl Hij door de satan op de proef werd gesteld. Hij verbleef bij de wilde dieren en de engelen bewezen Hem hun diensten. Nadat Johannes was gevangengenomen, ging Jezus naar Galilea en verkondigde er Gods Blijde Boodschap. Hij zei: 'De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij; bekeert u en gelooft in de Blijde Boodschap.'

Vraag: Hoe vertel je anderen over het goede nieuws van God?

**Laat je vasten tot steun zijn voor wie niets heeft.
Augustinus**

Overweging

Goede mensen,

Het coronavirus dreef ons terug, op afstand van andere mensen, zo weinig mogelijk sociale contacten, het dreef ons de eenzaamheid in. Het is een beproeving, een uitdaging, een testcase om "samen" het virus terug te dringen". We worden uitgenodigd, uitgedaagd. Waarop zeggen we "neen" en waarop zeggen we "ja"? Er zijn er die "neen" zeggen tegen de maatregelen. "Neen" zeggen heeft gevolgen. Die hebben we gezien. "Ja" zeggen heeft ook gevolgen, nu minder zichtbaar van buiten af dan de gevolgen van hen die "neen" zeggen tegen de maatregelen.

De Geest, de geestkracht van God, dreef Jezus recht de woestijn in. In afzondering, in de stilte, in een desolaat landschap, alleen met zichzelf, uitgeleverd aan de elementen, hoort hij de stemmen van de stilte. Naar welke stemmen luistert hij? Waarop zegt Jezus "neen" en waarop zegt hij "ja"? Jezus wordt getest, op de proef gesteld, onderzocht of hij waardig is in Gods ogen om Gods boodschap van liefde, vrede, gerechtigheid en vreugde uit te dragen. En dit om verbroken verbindingen te helen.

Deze tijd nodigt ons uit om wat uit elkaar is komen te liggen in ons leven weer opnieuw met elkaar te verbinden: geest en lichaam, denken en doen, goed en kwaad, liefde en blinde woede, alleen en samen, de spanning tussen ik en mezelf, ik en de ander, ik en God. En dit om mensen van vrede te worden, die liefde uitstralen, die anderen opvrolijken, die een glimlach toveren op het gelaat van de wereld.

Hoe kunnen we met elkaar een verbond van vrede sluiten dat we vervolgens ook echt naleven?

Een antwoord op deze vraag krijgen we in het evangelie. Jezus wordt de leerschool van de woestijn ingestuurd. "Woestijn" is een bijbels beeld dat ons in de sfeer brengt waar vragen gesteld worden die er toe doen. Een woestijn is geen plek om je te settelen en lang te verblijven. Het is eerder een plek waar je leeft van en met het minimale wat er is. Alle ballast gaat overboord en je blijft alleen met jezelf.

Jezus wordt veertig dagen de verlatenheid van de woestijn ingestuurd. Waarom? Jezus is door Johannes gedoopt en nu moest duidelijk worden of Jezus die roeping van God wel volop waardig is. Is Jezus in staat het verbond van God na te leven? Is Jezus bestand tegen de verleidingen van macht, prestatie en aanzien? Invloed hebben op mensen en situaties geeft veel mensen een kick. Misbruik maken van macht en invloed is verleidelijk. Veel mensen bezwijken hieraan. Jezus wordt op de proef gesteld, wordt getest om te achterhalen of hij wel aan de verleidingen van de duivel, van invloed en van macht kan weerstaan. Jezus wordt op de proef gesteld om te zien of hij zijn roeping waardig is. Zijn roeping is het om van alle mensen zonder

onderscheid te houden, om mensen te verzamelen, bijeen te brengen zodat we in vrede met elkaar kunnen leven.

Satan noemt Marcus de verleider, de duivel van Jezus. Deze satan gedraagt zich altijd, overal in alle omstandigheden als een diabolos, een uiteendrijver, een tweespalter, een ophitser, een door-elkaar-gooier. De duivel is zoiets als een splijtzwam, hij drijft uiteen, een struikelsteen waar je over valt. De verzoeker is degene die een wig probeert te drijven tussen God en Jezus. De verleider probeert het verbond tussen God en Jezus ongedaan te maken.

Maar wat blijkt, Jezus is in de woestijn bestand tegen die beproevingen. Jezus is bij machte om het werk van Johannes de Doper voort te zetten: een nieuw leven te leiden dat overeenkomt met het verbond dat God gesloten heeft met ons. Voortaan ontmoet Jezus in ieder mens zijn medemens en evenbeeld van God. Jezus is klaar om het verbond van God met ons uit te voeren. Hij doet dat via ontmoetingen met mensen. In deze ontmoetingen komt God en zijn verbond telkens aan het licht.

Niet alleen Jezus werd getest. Beproefd worden is voor ons een dagelijkse realiteit. Het is niet zo moeilijk verleidingen aan te wijzen in deze tijd, in ons eigen leven. Beproefd worden, tekent ons leven. Het houdt ons geestelijk fit, zodat de satan, de door-elkaar-gooier minder invloed op ons heeft ten gunste van (virtuele) ontmoetingen met mensen.

Beproefd worden kan ervoor zorgen dat niet de zucht naar spektakel het leven bepaalt, maar dat liefde ons leven bepaalt. Door de liefde, voor onszelf en voor de medemens zijn we in staat mee te werken aan het uitvoeren van het verbond van God met ons. Dan zal er vrede zijn, hier en overal.

René Hornikx

De veertig dagen Reformatorisch ingevuld

Mijn gelovige ouders -we schrijven jaren zeventig te Utrecht- plaatsten hun kroost bewust op openbaar lager onderwijs en namen zelf de stichtelijke opvoeding op zich. Die was stevig en niet bijster vrolijk getint. Elke dag behalve zondag een ochtendgebed nog vóór het eenvoudige ontbijt; ook 's avonds voorafgaande aan de evenmin bourgondische warme hap een belérende *intro*. Dit vroom-vormende kwartier bestond uit: gebed (schuldbelijdenis), lied (psalm respectievelijk gezang) en steevast het onze vader. Teksten en formuliergebeden kwamen uit *Het Jaar onzes Heeren*. Mama had zelfs ingevoerd dat we een en ander knielend op de vrij harde vloerbedekking volgden. Nee, geen verzachtende kussentjes aanwezig. Deze gebedshouding vond menig protestants gelovige *te roomsch*. Terwijl rond kerst door hen wel probleemloos *Wij knielen voor uw zetel neer* werd meegezongen!

In die zes weken voor Pasen, aangeduid als *Lijdenstijd*, kwam Jezus' smartelijke gang naar Golgotha uitgebreid aan bod. En buiten op straat galmde het buurmeisje van de overkant Joke Bouwman *Mijn Verlosser hangt aan 't kruis*. Zij moest dit vers voor haar wél christelijke school uit het hoofd kennen. De vrolijke voordracht kwam mij trouwens nogal ongepast over... Maar ach, de impact van dit diep pijnlijke levenseinde was haar misschien nog niet zo duidelijk?

De voorbereidingstijd werd in gezinsverband extra ingetogen beleefd. Mijn mama was overigens diep verontwaardigd dat de agenda's waarin Aswoensdag werd vermeld, meestal de aanduiding *r.k.* toevoegden. Wij hervormden deden daar namelijk óók aan, al was dat niet overal gemeengoed. Carnaval bleef echter volledig uit den boze. Die meer zuidelijke traditie werd betiteld als ongeremd hossen en hijsen en daarom ferm afgekeurd. Maar wel kregen we op *vastenavond* pannenkoeken.

Het *Askruisje* ontvangen kon in eigen reformatorische setting echter nog nergens. Later die eeuw zou Dr. Van der Werf, oecumenisch jongerenpastor in de Buurkerk, dit bijzondere ritueel invoeren. Meer liturgische locaties volgden. En het eventueel versoberen kreeg andere vormen bijvoorbeeld je tijdelijk onthouden van luxe gewoonten. Die zaten niet in ons pakket en daarom veranderde er op het gebied van voer en vocht weinig; wel verviel het eenvoudige biscuitje bij de thee. Etensoverblijfselen werden altijd al bij de benedenburen gebracht voor hun konijntjes. Daar kregen we dan wat snoepgoed -thuis zelden- dat niet meteen genoten mocht worden maar in een soort vastentrommeltje verdween. Hetwelk, inderdaad, op Stille Zaterdag om twaalf uur geopend werd.

Toentertijd was in onze kring qua passieklanken voornamelijk de *Mattheus Passion* van J.S. Bach bekend. De radio bracht dit muziekwerk op Palmzondag 's middags en op de avond van Witte Donderdag. Verstoken van allerlei ontspanning, zoals een pick-up met platen, vormde dit gebeuren echt een hoogtepunt, ondanks de gruwelen van de marteldood.

Het *Laatste Avondmaal* zou binnen het kader van een *Breken & Delen*-plechtigheid in steeds meer godsgebouwen worden herdacht. En weer later nam ik elders deel aan een Taizégroep, die als *biblio-drama* elkaar de vast wel voorgereinigde voeten waste. De onderliggende boodschap was dan nederigheid tegenover hen die minder aanzien genoten.

Op Goede Vrijdag togen wij zelfs drie keer ter kerke. 's Morgens om half 8 naar het Morgengebed in de Janskerk. Vast onderdeel was gezang 36 (oude bundel) *Des koning's vanen rukken voort*, alle zeven coupletten, waarvan de slotzin *Gegroet o kruis o een'ge hoop, in dezer tijden levensloop* mij diep raakte. 's Middags waren we -vanwege Jezus' stervensmoment- om drie uur in de Lutherse kerk aan de Hamburgerstraat. 's Avonds opnieuw ter Janskerk voor het Avondgebed. Alles per fiets.

Paaswakes werden nog niet gehouden. Wel vierde men op Eerste Paasdag in de Domkerk de vroegdienst om zeven uur met daarna samenzang van opstandingsliederen op het Domplein.

Dit voorval komt boven: met groepjes kinderen van de protestantse zondagsschool werden in de week voor het Verrijzenisfeest bakjes fruit naar zieken gebracht. Een der gekozen zorgcentra was het katholieke St. Antoniusziekenhuis aan de Stadhouderslaan. Zo betrad ik voor het eerst een hospitaal van andere snit, waar overal prenten hingen van heiligen, meestal met aureooltjes. Een van top tot teen ingepakte non -habijt tot de grond/grote kap/indrukwekkende rozenkrans- leidde ons door de gangen, met boven elke afdeling een crucifix. Ook in de verder kale zaal waar wij onze gaven mochten overhandigen hing dit symbool van onmenselijk lijden boven elk bed. Thuis kende ik wel een kruis boven de schoorsteen, maar dan *zonder corpus*.

De religieuze *geroepene*, bijna onherkenbaar in haar verhullende outfit, vroeg aan een jeugdig patiëntje: "Marietje, wie hangt er daar aan het kruis?". Haar antwoord: "Dat is heilige Maria" verbijsterde mij. Ook de non was geschokt en corrigeerde meteen: "Nee meisje, dat weet je toch wel! Het is Onze Lieve Heer..."

Weer later maakte ik het toeleven naar Pasen mee in een Augustijnse kapel. De eeuwenoude stof/as-tekst was hier als volgt hertaald: *Keer terug naar je hart*. Een doorleefde, hopelijk ook voor andersdenkenden meer aansprekende formulering die tevens spiritueel/religieus uitmondt in het *'opstaan uit doodse graf-ervaringen door het wegrollen van blokkerende stenen'*.

Ambriella

Licht uit licht

Deze bijdrage is opgedragen aan de herinnering aan mijn moeder, Emmy Verweij-van de Ven (1931-2019), die op 24 februari 90 zou zijn geworden. Misschien hebt u haar wel eens ooit gezien.

Als ik door corona niet lijfelijk naar Rome kan, dan maar in de geest. Excuses dat ik u alweer meesleur, en dat nog wel voor een stevige wandeling.

Het hart van het historisch centrum is de Piazza Navona. Daar bevindt zich een grote en mooie barokke kerk, de S. Agnese in Agona, met een hoge koepel en twee torens aan het plein. De kerk stamt uit de 17de eeuw, maar in Rome is niets wat het lijkt, dus ook hier voert de oorsprong terug naar veel vroegere tijden. In de eerste eeuw n. Chr. bouwde keizer Domitianus hier een atletiekbaan die u in de langgerekte vorm van het plein nog altijd terugvindt. Domitianus was niet de sympathiekste keizer. Hij liet zich als eerste aanspreken als Dominus et Deus, Heer en God. Desondanks (of misschien wel juist daarom) was hij zo bang voor aanslagen dat hij de muren van zijn paleis liet bedekken met blinkend marmer dat als een spiegel werkte. Het heeft niet gebaat, want hij is toch vermoord. Wie zich god waant, valt soms diep.

Van de atletiekbaan resten nog enkele bogen die laten zien dat het gebouw net als het Colosseum uit een reeks arcaden bestond. Die gaven toegang tot de zitplaatsen, maar ook plaats aan minder oirbare activiteiten: een deel was bordeel.

Toen kwam Agnes. Rond 300 waarschijnlijk, tijdens de vervolging van Diocletianus. Agnes was dertien jaar en gaf zichzelf aan als christen. Een huwelijk weigerde zij. Dat zou men dan wel eens zien! En men plaatste Agnes in een bordeel in de atletiekbaan van Domitianus. Naakt. Dat zou haar leren. Dacht men. Maar, u raadt het al, er kwam onverwachte hulp en Agnes' haren begonnen ineens te groeien en werden zo lang dat ze haar hele lichaam bedekten. Vervolgens besloot men Agnes op de brandstapel te zetten, maar het vuur vloog alle kanten op behalve naar Agnes. Ze is dan maar onthoofd. Haar lichaam werd bijgezet in een graf buiten de stad waar dit de kern zou worden van de catacomben en de basiliek van S. Agnese fuori le mura.

Licht uit licht

Een vriendin van Agnes, Emerentiana, kwam op haar graf bidden. Het volk zag dat en stenigde Emerentiana. Haar graf bevindt zich bij dat van Agnes. Vriendschap is soms duur.

U zult misschien denken 'Een mooi verhaal', en uws weegs gaan. Of u schudt uw hoofd uit gruwel. Maar het is nog niet gedaan. Onder de huidige kerk bevinden zich resten van de atletiekbaan. U zou daar het bordeel van Agnes kunnen bezoeken, al is het mij nog nooit gelukt om daar binnen te dringen. Een zichtbaar restant van het verhaal? Ik heb het al gezegd: in Rome lijken de legenden zo veel eenvoudiger waar te zijn.

Boven het bordeel welft zich de barokke kerk die een middeleeuwse vervangt. Altaren in stucco zijn gewijd aan o.m. Agnes en Emerentiana. Agnes te midden van de wijkende vlammen, Emerentiana onder de bui van stenen die men op haar gooit.

Hoog rijst de kerk, vol kostbare materialen. Juist wat wij geleerd hebben niet mooi te vinden, overdadig, rijk. Hoog rijst de kerk terwijl uit een reeks ramen onder de koepel licht de kerk in vloeit. Barok in Rome is geen overdaad, is geen triomfalisme van de Kerk, in tegenstelling tot wat men steeds weer zegt. Barok in Rome is de hemel op aarde brengen, met een koepel die tot in die hemel reikt. Barok in Rome verbindt de aarde en de hemel in een rijkdom van kleur en in een harmonie die daarbij past, terwijl dynamisch bewegende beelden ons uitnodigen om daarheen op te stijgen.

Er is alleen op het eerste gezicht zo weinig licht, alsof het halfduister de sfeer verhoogt. Zoals in zoveel barokkerken in Rome. Licht uit de donkerte, van het duistere der aarde tot het gewelf van de koepel die baadt in het licht. De Sint-Pieter is daar wellicht het mooiste voorbeeld van. Wij kunnen ons het goddelijke moeilijk anders voorstellen dan als licht of naar onze gelijkenis. Ik houd het op licht. Het licht dat onze blik de koepel en de hoogte in lokt. Het licht van het kaarsje dat ik voor mijn moeder ontstoken heb bij het altaar van Emerentiana. En zo vervaagt de rijkdom van het marmer tot een concentratie op de perfecte verhoudingen en het licht dat ons dynamisch naar boven trekt.

Licht uit licht

Misschien vindt u ander licht ontroerender. Laat ons verdergaan. De heuvel op. Op de Aventijn staat de mooiste vroeg-christelijke kerk van Rome, de S. Sabina. Pijnbomen in de buurt geven de hoek dat typische tijdloze dat Rome soms kan hebben. De S. Sabina stamt uit de vijfde eeuw, meer bepaald uit de jaren 420.

De kerk is een basiliek, met hoge middenbeuk en lagere zijbeuken. Twee kapellen in barokstijl onthullen iets van de latere versiering, de rest van de kerk is teruggebracht naar de stijl van het begin. De schola cantorum uit de zesde eeuw waar de zangers en de priesters zich ophouden, is hersteld. Van de oorspronkelijke decoratie rest nog een mozaïek tegen de voorgevel waar in Latijnse verzen tussen gestalten die de christenen afkomstig uit de Joden en de niet-Joden symboliseren, de bouw van de kerk wordt herdacht. Het interieur wordt beheerst door zuilen die arcaden ondersteunen waarop de muur met vensters rust. Aan de buitenkant bevindt zich voor de kerk de

houten deur uit de vijfde eeuw met voorstellingen uit de Bijbel, met ondermeer de vroegste afbeelding van de kruisiging.

Licht uit licht

Elke tijd heeft recht op een eigen wijze om het goddelijke, de hemel, te verbeelden. In de barok deed men dat door een concrete verbinding tussen het aardse en het hemelse, samengebracht in één gebouw, rijk aan kleur en kostbaar materiaal zoals de Apocalyps spreekt over poorten van allerlei kostbare stoffen. Toen ik klein was, dacht ik de hemel in de vorm van de kerk in Oirschot, met God op de plaats van de altaartafel. Het was eigenlijk niet heel erg boeiend, ik hoop dat het anders is. Zonder iets ten nadele van de Oirschotse Sint-Pietersbasiliek te zeggen.

In de S. Sabina is het goddelijke op een andere wijze vorm gegeven, heeft het een andere gestalte en sfeer. Het interieur wordt bepaald door iets ongrijpbaars. Er is ruimte, er is licht. Licht gefilterd door de vensters. Niets anders hier dan de sterkste versobering en concentratie op de perfecte verhoudingen en op het licht dat daar door heen glijdt. Dichter kunnen we het goddelijke wellicht niet benaderen.

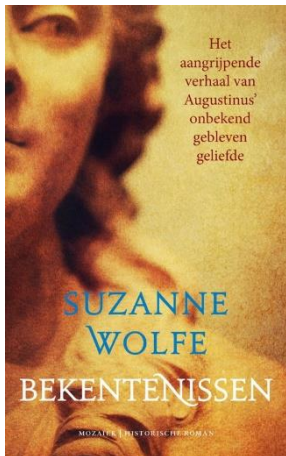
Licht uit licht

Michiel Verweij

Boekbespreking: Bekentenissen

Een integer en ontroerend verhaal van Augustinus' geliefde

Suzanne Wolfe werkte verschillende jaren aan deze roman. Als jong meisje kreeg ze les over de *Belijdenissen* van Augustinus. Ze vroeg zich af wie het meisje was die Augustinus een zoon had geschonken. Op haar vraag kreeg ze als antwoord: 'Dat weet niemand'. In de geschiedenisboeken komt haar naam niet voor. Daar moest Suzanne het mee doen. Het is haar altijd bijgebleven. En vooral het idee dat er niet veel plaats was voor vrouwen in de geschiedenis. Vrouwen kregen een plaats in de schaduw van de man. Susanne doceert Engelse literatuur en creatief schrijven aan de Seattle Pacific University. Wat haar nooit losliet heeft ze opgepakt. Ze deed onderzoek naar de geliefde van Augustinus. Las erover. Sprak erover met mensen die zich terdege hebben verdiept in Augustinus. En schreef een mooie meeslepende liefdesgeschiedenis.

Haar moeder stierf in het kraambed. Haar vader was een arme mozaïeklegger. Ze trok met haar vader mee en hielp hem. Hij noemde haar 'vogeltje'. Augustinus leerde haar kennen toen zij zeventien was. Hij hield zielsveel van haar en vertelde haar dat ze niet konden trouwen. Later schrijft Augustinus in de *Belijdenissen*: 'De vrouw met wie ik het leven deelde werd van me weggerukt omdat ze een wettig huwelijk in de weg stond, wat mijn hart tot bloedens toe verwondde, want ik hield veel van haar.' Vogeltje bleef zijn concubine. Het concubinaat was een verbintenis tussen een man van hogere sociale status met een vrouw van een lagere status.

Vogeltje hielp haar vader. Zo leerde ze dienstbaar te zijn voor een ander. Zij hield van haar vader en ze hield van Augustinus. Om zijn toekomst niet in de weg te staan deed ze een stap terug. Zo verdween ze in de anonimiteit. Terwijl Augustinus steeds meer mensen inspireerde, hielp en de weg wees.

We leren in de roman van Wolfe Augustinus kennen vanuit een ander oogpunt. Maar de liefde voor zijn geliefde is in zijn leven nooit meer verdwenen. Van haar heeft hij geleerd wat dienstbaarheid is. Augustinus zocht en vond, veel te laat, dat hij God liefhad. 'Er is', schrijft Augustinus terecht 'geen heilige zonder verleden'.

Elsbeth Gruteke, radiopresentator en predikant schrijft: 'Mooi hoe Suzanne Wolfe een fictieve, maar overtuigende invulling geeft aan het leven van Augustinus.' *René Hornikx*

Wolfe, S., Bekentenissen, Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer, 2016, 247 blz., € 20,99

Vastenactie 2021: Naaiopleiding Stichting Bambale

Stichting Bambale is een ontwikkelingsorganisatie die zich sinds 1997 inzet voor projecten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en landbouw in Congo-Kinshasa (R.D.C). De naam Bambale betekent "vriendenkring" en de stichting biedt structurele en duurzame hulp aan de kansarme bevolking van het land. Dit gebeurt op efficiënte en effectieve wijze vanuit Eindhoven door het bestuur dat uitsluitend bestaat uit enthousiaste vrijwilligers, in samenwerking met het coördinatieteam in Kinshasa.

De projecten zijn gebaseerd op initiatieven van lokale organisaties en bevinden zich in de regio Kinshasa en in de provincie Congo Central. Ze dragen bij aan de directe verbetering van de levensomstandigheden en hebben een voorbeeldfunctie met regionale uitstraling.

Een aantal gerealiseerde projecten:

**Complexe Scolaire Bambale: scholencomplex voor basisonderwijs, middelbare school en beroepsonderwijs in Kisantu*

**Totale renovatie van gezondheidscentra in Kisantu en Kimpemba*

**Timmeropleiding voor jongeren in Kinshasa*

**Landbouwproject met tractor in Kisantu*

**Ambulance voor gezondheidscentrum OMECO in Kisantu.*

Om in te spelen op het verzoek van betrokken ouders en leerlingen van Complexe Scolaire Bambale, is een start gemaakt met een meerjarige naaiopleiding. Met een dergelijke opleiding dicht bij huis, kunnen ook de meisjes uit de omgeving een beroep leren, zodat ze een onafhankelijke plek in de maatschappij kunnen veroveren. Er is hiervoor een deskundige naaidocente aangesteld en om de opleiding goed gestalte te geven is het de bedoeling dat de school uitgebreid gaat worden met drie lokalen, waaronder een praktijklokaal. Naast de naaiopleiding en de reguliere lessen, wordt ook bijgedragen aan de persoonlijke ontwikkeling door het geven van lessen en voorlichting over weerbaarheid, hygiëne en geboortepreventie.

Voor alle kinderen in Congo geldt dat onderwijs noodzakelijk is om een zelfstandige en onafhankelijke plek in de maatschappij te kunnen veroveren, maar voor meisjes geldt dit nog het allermeest.

Mede dankzij de hulp van Wilde Ganzen kunnen wij een derde deel van het benodigde budget bijeen brengen. Twee derde deel dient *Stichting Bambale* echter zelf in te zamelen door andere inzamelingsacties. Daarom vragen wij hiervoor graag uw bijdrage. Er staat helaas geen bus in de gang van onze kapel. Daarom vragen we u om uw bijdrage over te maken op rekeningnummer NL27.INGB.0007.5262.49 ten name van Stichting Geloofsgemeenschap Augustinus onder vermelding van "vastenactie 2021".

Gerda Ikele

Geloven in honderd woorden

*Lezers hebben elkaar gestimuleerd om over hun geloof te praten.
Deze week weer twee nieuwe bijdragen.*

Geloven

Geloven is voor mij: leven in vertrouwen
dat God een plan met ons heeft.
In Jezus heeft Hij ons laten zien
hoe wij goed mens kunnen zijn.
Hij wijst ons de weg.
Hem volgen daar gaat het om, dat is
kijken en omgaan met mensen zoals
Hij dat deed.

Maar ook 'toelaten', dat God mijn plan
'omgooit' en dus afzien van alles berekenen
en onder controle houden (zou Paus Franciscus zeggen)
Geloven is werken...en zo werkt het de ene dag
beter dan de andere!

Corrie de Bont

Gebed uit Jona

*Neem mij aan zoals ik ben
Zuiver uit wie ik zal zijn
Druk uw zegel op mijn ziel
En leef in mij*

Geloofsbelijdenis-samen

De geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel, begint met: Ik geloof ..
In de Griekse versie wordt in de eerste persoon meervoud gesproken: Wij
gelooven...

In deze periode van leven op afstand omwille van het coronavirus verlangen
we naar een of andere vorm van samen. Als gelovigen van de Augustinus-
gemeenschap missen we elkaar. We leren beter begrijpen dat "ik" slechts
kan bestaan dank zijn een "wij". Verbonden met anderen kunnen we worden
wie we zijn en kunnen we optimaal gebruik maken van ieders talenten. Dit
wil ook zeggen dat we ons persoonlijke geloof niet mogen laten verworden
tot een individualistisch geloof. In deze tijd van individualisme is het
belangrijk te leven vanuit een persoonlijk geworteld geloof.

Wat volgt is de geloofsbelijdenis van mijn vrouw en mezelf. Een proeve in meer dan 100 woorden.

Wij geloven dat God liefde is
en van alle mensen evenveel houdt.
Wij geloven dat God ons voor elkaar gemaakt heeft
om te leren lief te hebben
zoals hij ons liefheeft.
Wij geloven dat God niet toelaat
dat een mens alleen is.

Wij geloven in Jezus Christus
die Gods liefde in praktijk heeft gebracht.
Zijn ontmoeting met mensen deed wonderen:
doven konden horen, de ogen van blinden gingen open
en lammen liepen weer.
Wij geloven in Jezus die
mensen aan zichzelf terug gaf.

Wij geloven in de geestkracht van God
die waait waar ze wil.
Wij geloven in de geestkracht,
die ons enthousiast maakt voor elkaar,
ons aanvuurt en op weg zet
- soms op vreemde wegen -
om mee te werken aan een nieuwe wereld.

Wij geloven in een minimale gemeenschap van gelovigen
die de stilte ingaan, bidden, vasten en liefde delen
met hen die liefde te kort komen.
Wij geloven dat er zo een gemeenschap ontstaat
waarin iedereen tot zijn en haar recht komt.
Wij geloven in een gemeenschap die vreugde uitstraalt
en de wereld van aanschijn verandert.

Moge het zo zijn.

René Hornikx en Lisette Janssen

Een gewichtige zaak

Nadat het Tweede Vaticaans Concilie het Latijn uit de liturgie had verbannen, raakten de grote kerkmissalen in onbruik. Als herinnering aan mijn jaren als misdienaar, leek het mij wel aardig om zo'n missaal in mijn boekenkast te hebben.

In de tijd dat internet nog uitgevonden moest worden, was het lastig om een exemplaar op de kop te tikken. Bij toeval lukte het echter. Toen we met het hele gezin begin jaren negentig op vakantie waren in Parijs, trof ik het missaal waarvan u hiernaast de band ziet aan in zo'n befaamd groen boekstalletje aan de Seine. Aarzelen was er niet bij. Ik heb er vierhond Franse Francs voor betaald (dat staat tenminste met potlood op het schutblad geschreven) en ik was de koning te rijk. Maar er deed zich wel een praktische probleempje voor. Het boek was niet alleen groot, het was ook zwaar: 4.472 gram, zoals ik zojuist met behulp van de huishoudweegschaal heb vastgesteld. We waren per trein naar de Franse hoofdstad gereisd en het niet onaanzienlijke formaat en gewicht waren er de oorzaak van dat ik wat moeite had om alle bagage ongeschonden in Oisterwijk te doen belanden.

Dit missaal is in mijn ogen een bijzonder exemplaar. Niet vanwege de fysieke verschijning -het ziet er een beetje gehavend uit- maar vanwege wat het meegemaakt heeft. Het is gedrukt in 1852 door een bedrijf met vestigingen in Lyon en Parijs en de inhoud is conform de richtlijnen van het Concilie van Trente, zoals op het titelblad staat vermeld. Het boek verraadt niet in welke plaats of in welke kerk het op de altaartafel heeft gestaan. Het vertoont de sporen van intensief gebruik. De pagina's waarop de vaste gebeden van de liturgie zijn afgedrukt, zijn onderaan helemaal zwart van de aanrakingen. De priesters die het gebruikt hebben, sloegen de bladzijden om na eerst hun duim en wijsvinger bevochtigd te hebben. Zo te zien heeft het missaal tijdens duizenden liturgievieringen dienst gedaan. Het is niet te schatten hoeveel gebeden met behulp van dit boek richting hemel zijn gestuurd. Alleen al daarom is dit missaal een kostbaar exemplaar.

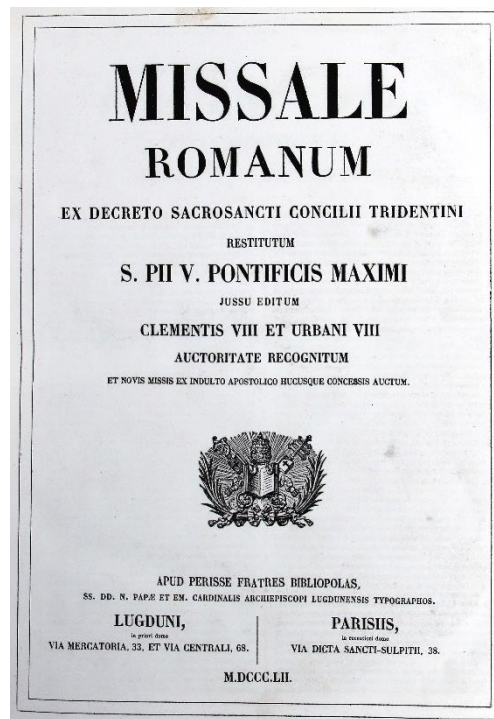
Vanaf de tweede klas-leeftijd werd ik als misdienaar ingeschakeld bij het liturgisch dienstwerk. Het misdienaarschap vond ik geweldig. Ik beschouwde het als een voorrecht om dicht en nadrukkelijk betrokken te zijn bij de plechtigheden. Je was nu deelnemer van de liturgie waar je voorheen alleen maar als toeschouwer bij aanwezig was. Van die liturgie ging voor mij een betovering uit. Frits van der Meer (1904-1994; archeoloog, kunsthistoricus, literator, priester; P.C. Hooftprijzontvanger in 1964) schreef hier in 1973 over: *Maar waar vinden ze vandaag wat ons in onze kinderjaren voor ons hele leven betoverde? In welke kerk worden hun*

*kleine zielen nog opgeheven, altijd weer, in die halfbewuste en ook later nooit onder woorden gebrachte maar onvergetelijke verrukkingen tijdens een echte hoogmis, een doodstille aanbidding, een eerste communie, een plechtige vespers?*¹ Televisie, internet en "games" hebben de plaats ingenomen en zullen deze nooit meer afstaan

De misdienaars hadden vroeger heel wat te doen tijdens de mis. Het dienen bestond uit het aangeven en aannemen van religieuze benodigdheden, het beantwoorden van de Latijnse gebeden en aanroepingen (*Priester: Introibo ad altare Dei. Misdienaar: Ad Deum qui laetificat juventutem meam*) het omdragen van het misboek en bellen bij belangrijke momenten. Het omdragen van het missaal was een zwaar karwei dat twee keer tijdens de mis moest plaatsvinden. Bij aanvang stond het boek rechts op het altaar en na het epistel, de eerste lezing, moest het verplaatst worden naar links. Na de communie werd de omgekeerde beweging gemaakt. En dat diende plechtig te gebeuren. Dat viel niet mee. Je pakte missaal en standaard op -niet alleen zwaar maar ook groot-, je liep er vervolgens de trappen mee af, knielde in het midden en besteeg daarna de trappen opnieuw om het geheel dan op de nieuwe plek neer te zetten. Het risico was, indien je toog wat te lang was, dat je met je voeten in die toog verstrikt raakte en lang uit ging. Het omdragen vond plaats door de misdienaar die aan de linkerkant van de priester geknield zat. Het was de gewoonte dat de misdienaar die 's morgens als eerste de sacristie binnenkwam, het voorrecht had om juist rechts van de priester plaats te nemen. Je hoefde dan niet met dat loodzware boek te zeulen en je mocht de bel bedienen. Soms kwam het voor dat een van de twee misdienaars niet op het appèl verscheen en dat je alle taken alleen moest uitvoeren. Een soort *ren je rot*.

Aan het misdienaarsschap denk ik nog met plezier terug. *Ach dat katholieke geloof leek zo gek nog niet....* zeg ik Harrie Meelen met overtuiging na.

Frans Savelkouls

¹ F. van der Meer, *Open brief over geloof en eredienst* (Tielt, 1973 p 136)

LEKENPRAAT XLVI

Vroeger was alles beter. Dat cliché hebben we allemaal wel eens of zelfs vaak gehoord. Meestal wordt het gebezigd als er iets besproken wordt waar we niet erg enthousiast over zijn. Om misverstand te voorkomen lijkt het me een goed idee eerst even stil te staan bij de juiste betekenis van het woord cliché. Er blijken zo'n dertien definities te bestaan, zeer uiteenlopend van karakter. Want waar het cliché gezien kan worden als een soort alledaagse "waarheid", kan het woord anderzijds ook aangeven dat de gewraakte uitdrukking zo afgezaagd is dat de oorspronkelijke betekenis niet meer wordt (h)erkend.

Laten we in dit geval er maar van uit gaan dat "vroeger was alles beter" niet letterlijk als zijnde waar moet worden beschouwd en dat dit in elk geval geldt voor het woordje "alles".

Hoe kan het dat we de uitdrukking dan toch nog wel eens tegenkomen?

Allereerst denk ik vanwege de werking van ons geheugen. Dat heeft gelukkig de eigenschap om het verleden rooskleuriger af te kunnen schilderen dan hoe het in werkelijkheid was. Daardoor vergeten we omstandigheden of voorvallen nogal eens, hetzij omdat ze niet langer voor hoeven te komen in een bepaalde herinnering, of omdat we allemaal wel iets hebben dat we bewust in de vergetelheid willen doen belanden.

Daarnaast wordt het romantiseren van hoe het leven vroeger zou zijn geweest, gebruikt als een argument om gebeurtenissen of opvattingen uit het heden wat gemakkelijker te kunnen bekritisieren.

Maar het cliché wordt, zo meen ik, een enkele keer toch nog volledig terecht aangehaald. Dit omdat niet elke verandering een verbetering mag heten. Er is iets uit mijn jeugd dat ik nog steeds wens te beschouwen als beter dan wat we nu zien. Het is dat in mijn herinnering we vroeger weliswaar minder welvaart en luxe hadden maar dat er meer aandacht was voor de mensen om ons heen. Zo was er aangeleerd respect voor iemand van hoge leeftijd en kan ik me niet herinneren de enige opa en oma die ik gekend heb, ooit te hebben beschouwd als "dor hout". Je luisterde naar hen als vanzelfsprekend. Later beseffend dat ze –net als hun kinderen, jouw ouders– wijze woorden spraken.

In die jaren vijftig waar ik nu weer voor even ben aangeland, kregen we onze eerste zwart-wit televisie. Zo een met een klein scherm, een grote toeter van achteren en een knop aan de zijkant voor het geval je naar de 625 lijnen van de Vlaamse tv wilde omschakelen.

Maar aanvankelijk mocht je als kind helemaal niet zelf aan de knoppen draaien. De allereerste herinneringen gaan dan ook over zwaaien naar tante Hannie (Lips) en naar Dappere Dodo. Een jaartje later kwam op de woensdagmiddag een superspannend vervolgverhaal getiteld "Morgen gebeurt het". En daar wil ik nog even met u bij stil staan.

Want dit was toch wel een heel veelbelovende titel. Het verhaal kan ik u niet precies navertellen en ook de afloop na achttien afleveringen -anderhalf

jaar later, hoe kweek je geduld bij kinderen(!)- staat me niet meer helder voor de geest. Maar wat altijd bleef is de spanning, het telkens weer uitkijken naar de volgende aflevering van deze sciencefictionserie over een dreigende invasie van ruimtewezens. Wie het destijds gezien heeft hoef ik niet uit te leggen hoe je kippenvel kreeg van de beklemmende sfeer in het observatiestation van Professor Plano. En altijd maar dat uitzien naar de volgende keer; want "Morgen gebeurt het". Iets dat de wereld radicaal zou kunnen veranderen?

Diezelfde titel van drie woorden kunnen we figuurlijk ook loslaten op de komende verkiezingen. In die zin dat er telkens hoop op een betere

toekomst gloort als er weer een nieuwe wind gaat waaien vanuit het Binnenhof en het Torentje. Een wind waar alle mensen beter van worden. Komend uit de tijd waar we minder luxe

dan nu maar wel meer aandacht voor de medemens hadden, herinneren de babyboomers van nu zich ongetwijfeld nog dat er in verkiezingstijd vanaf de preekstoel in een overvolle kerk verordonneerd werd om toch vooral – lees verplicht – te stemmen op een katholieke kandidaat, een KVP-er dus en absoluut niet op wat toen als verderfelijk gold, een rooie rakker. Niet alleen kon dat toen nog, een stemadvies vanaf de kansel, je keek er niet eens van op, want zo was de tijdgeest nu eenmaal. Natuurlijk zou het uit den boze zijn om anno 2021 vanuit een toch bepaald niet conservatieve geloofsgemeenschap als de onze op een dergelijke wijze voor kieswijzer te gaan spelen. Maar hopelijk zult u het mij niet euvel duiden wanneer ik in het kader van "vroeger was alles beter" en "morgen gebeurt het" het volgende in mijn gedachten probeer te houden.

Ik kijk niet zozeer naar de gebruikelijke fraaie verkiezingsbeloften maar ik kijk liever naar wat er het afgelopen decennium is afgebroken op het gebied van allerlei zorg voor de medemens, hoe de kloof tussen rijk en arm is vergroot tegelijk met het aantal miljonairs in ons land. Wie zijn daarvoor verantwoordelijk?

Op welke partij u wilt stemmen, is uw zaak, maar ik heb persoonlijk heel sterk de indruk dat, mocht Christus fysiek even op aarde terugkeren op 17 maart, hij ook niet erg blij zal zijn met de kloof die hij daar aantreft en ook verlangend uit zal zien naar iets dat de wereld radicaal zou kunnen veranderen. Misschien gebeurt "het" dan toch nog "morgen" ?

Gert Dirksen

Knipsels 17

verzameld door Joost Koopmans

Zoom-vergaderen

Sinds we vanwege corona-besmetting niet meer in groepen bij elkaar mogen komen, zijn we online gaan vergaderen via Zoom. Voor Trouw-columnist Naema Tahir heeft dat wel wat: het werkt volgens haar nivellerend. Omdat iedereen even groot in beeld is straalt je door je lengte in ieder geval geen overwicht uit. Ook de kledingstijl raakt op de achtergrond, het oogcontact is niet direct maar meer zoekend en ieders stem klinkt luid genoeg, dankzij de microfoon. "Het heeft wel wat, die gelijkstelling online. Als de coronapandemie over is, wens ik dat de vergadering via Zoom blijft. Niet altijd, maar zo af en toe." Ze motiveert haar wens als volgt: "In het directe contact leren we omgaan met elkaars verschillen. Maar soms zijn de verschillen groot en kunnen er drempels ontstaan om echt ontspannen contact te leggen. Als een online vergadering die drempels voor een keer wegneemt, kun je in het echte contact daar je voordeel mee doen."

Filosofie

Filosofiedocente Eva-Anne Le Coultre weet zeker dat als leerlingen een filosofische houding aanleren –zelfstandig, gestructureerd denkend, kritisch- zij daar betere mensen van worden. In de Randstad is filosofie op school hip, maar toch krimpt het aantal scholen, zoals op het platteland, dat nog filosofie geeft. Alsof filosofie alleen voor de elite is. 'Het gaat niet om wat Kant of Plato hebben bedacht, of om het geven van je mening. Nee, je leert vooronderstellingen te onderzoeken. Dat je zaken vanuit allerlei perspectieven kunt bekijken, dat je een andere mening kunt hebben zonder ruzie. Zo leer je morele en sociale vaardigheden. Dat maakt kinderen weerbaar.'

Een zwak geloof

Stephan Sanders die enkele jaren geleden katholiek werd, is dat niet geworden uit fundamentalistisch of triomfalistisch oogpunt. Integendeel, hij wil er met al die andere gelovigen voor zorgen dat het christendom een geloof blijft van en voor de zwakkeren. Want ook al heeft het christendom wereldse triomfen gekend, het houdt vast aan het beeld van een man aan het kruis, de ultieme vernedering als uithangbord en merkteken. 'Ik ben niet rooms-katholiek geworden om bijvoorbeeld moslims van repliek te kunnen dienen. Het geloof drong zich langzaam maar beslissend aan me op. Maar ik vind het geen vervelende bijvangst dat er in het christendom genoeg aanknopingspunten te vinden zijn, waarom niet de gloriërende veldheer, maar uitgerekend het kruis het herkenningssymbool werd.'

Hoezo de familie?

Wie moet vader en moeder helpen? Hun eigen familie natuurlijk. Maar in televisie-uitzendingen en ingezonden brieven zie en lees je dat de eigen familie niet altijd een warm bad is. Broers en zussen hebben niet altijd even veel contact met elkaar. Als ze elkaar of hun ouders moeten ondersteunen, nemen de conflicten vaak toe. Hoe ga je daarmee om? Vaak worden familieverhoudingen ook verstoord door een scheiding. Mag je van kinderen verwachten dat ze straks voor hun stiefmoeder zorgen? Uit veel verhalen blijkt dat de emotionele, diepgaande en langdurige band die we verwachten tussen bloedverwanten, in de praktijk vaak worden aangetroffen tussen vrienden.

Gebed

In het kerkboek van de pas overleden Els Steenberghe (een van onze kapelbezoekers) vond de familie een knipsel met daarop de tekst: 'Geef ons ogen en oren en bovenal een warm hart om te weten wat ons te doen staat: werken aan een wereld waarin het voor iedereen goed is te wonen en waar liefde en vriendschap heersen.'

Gebed voor de zondag

God van het verbond,
U stelt ons op de proef,
maar laat ons niet alleen.
Het coronavirus drijft ons uit elkaar,
U brengt bijeen wat is verdeeld.
Wij vragen U:
leg uw Woord in ons hart,
vorm ons om tot gemeenschap,
die luistert naar uw Zoon,
die ons leidt door alle beproevingen heen.
We vragen het U in deze veertigdagen
en altijd.

Amen.

Getuigenis

De laatste decennia zagen wij in de katholieke vastenpraktijk een flinke verschuiving. Niet zozeer een persoonlijk offer (versterving) stond centraal, maar de inzet voor minder onrecht in de wereld, bijvoorbeeld door het steunen van projecten van de Vastenactie. Tegelijk zie ik in onze kringen de laatste jaren een kentering. Meer en meer zoeken katholieken nieuwe vormen voor het vasten. De inzet voor meer sociale gerechtigheid blijft staan, maar toch ook de wens naar vormen die een meer persoonlijke ascese veronderstellen. Om het wat deftiger te zeggen: niet alleen een sociale ethiek, maar ook een persoonlijke gezindheidsethiek. Het zou goed zijn om daar een oecumenisch project van te maken. Protestant en katholieken zoeken dan samen naar zinvolle vormen om het vasten opnieuw gestalte te geven.

Mgr Gerard de Korte in: Houvast. Zoeken naar de bron van hoop, Adveniat, 2021, blz.50

Meer info zie: <https://www.maandvandebijbel.nl>

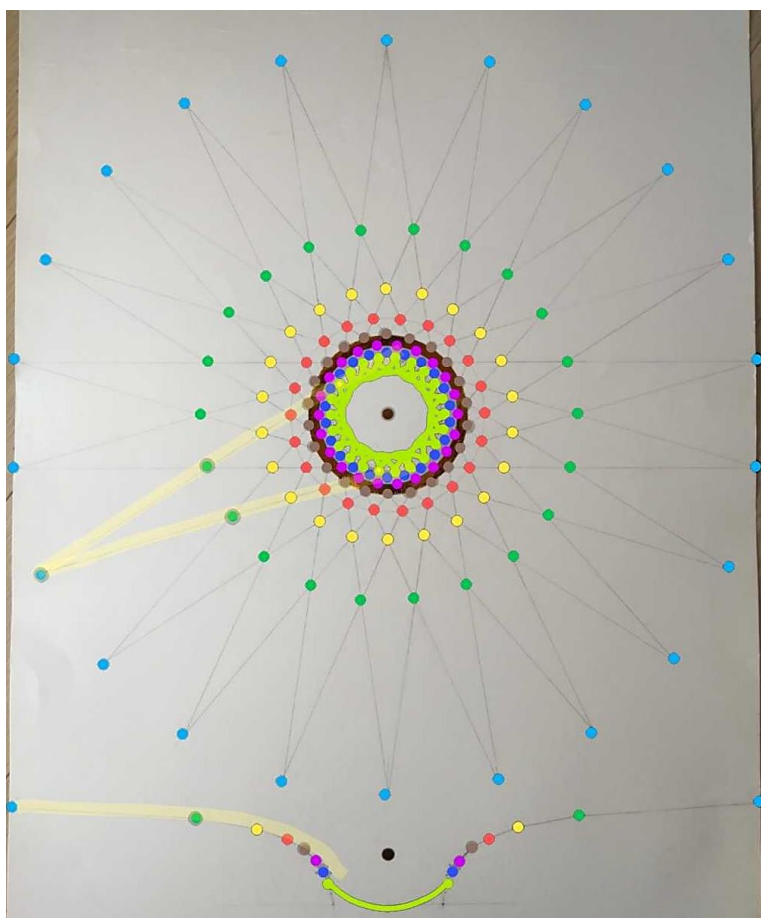
Vraag: Wat doe je in de vastentijd dit jaar?

Toepasselijk gebed voor deze corona-tijd

*Almachtige God,
allen die zich zwak en kwetsbaar weten,
vinden bij U vertroosting en sterkte.
Kom naar ons toe als het lijden ons treft,
als de dagen traag aan ons voorbijgaan
en de toekomst zonder uitzicht is.
Genees ons van alle kwalen,
wees de rots van ons vertrouwen.*

(Uit: Altaarmissaal)

Leidraad voor de komende 44 dagen

Waarmede zal de jongeling zijn pad rein bewaren? Als hij dat houdt naar uw woord. Ik verzoek u met mijn ganse hart, laat mij niet van uw geboden afdwalen

Een prachtige tekst, Psalm 119, 10. Het benadrukt het belang van het Woord. Om daarmee beter begrip te krijgen van de liefdevolle verhouding tussen de Zoon Christus en Zijn Vader, waarin Hij ons wil betrekken. Van wie Hij uitgaat en waarnaar Hij steeds weer terugkeert.

De oorspronkelijke Hebreeuwse tekst is opgebouwd uit 22 stanza's (*vertaling: kamer*). Eén stanza voor elke letter uit het Hebreeuwse *Alpha-Beth*. En elke stanza bestaat uit 8 dubbele regels.

De eerste 16 regels beginnen met \aleph *Aleph*. En de laatste, 22e, 16 regels beginnen met τ *Tau*. In nagenoeg elk stanza van de psalm ontdekken we een synoniem voor de Thora, zoals *dabar* "woord, belofte" of *mishpatim* "uitspraken". De Naam van God (*Yahweh*) wordt er 24 keer in genoemd. Daarom noemt men Psalm 119: 'het Alfabet voor een spiritueel leven'.

De strakke opbouw van deze Psalm doet me denken aan de eenvoudige, maar absoluut volmaakte, geometrie van een ster met 22 stralen. De snijpunten van de 22 rechte lijnen vormen 8 concentrische cirkels rond het Middelpunt. Ze zijn hier duidelijk gemarkeerd met kleurige knopen, helderblauw aan buitenrand tot lichtgroen binnenin. Als je de heen- en weergaande rechte lijn volgt, kom je dus steeds andere gekleurde knopen tegen, als kralen in een rozenkrans.

Er is op de tekening al één straal geel gemarkeerd. Die verwijst naar de 1e stanza. Elke twee dagen zullen we de ster op onze website mogen zien groeien. Daar verheug ik me nu al op. Totdat Hij compleet straalt met Pasen.

Anita van der Kam

In memoriam Joop Briels

Op 12 februari overleed Joop Briels-Konings in haar eigen huis te midden van haar familie. Joop was een trouwe bezoeker van Glorieux waar zij samen met haar echtgenoot Pieter wekelijks meehielp met de vieringen, niet alleen door haar aanwezigheid maar ook als lid van het steunkoor. We zijn Joop hier dankbaar voor. Dat zij moge rusten in vrede.
Wij wensen Pieter veel sterkte om het verlies van zijn Joop te dragen.

Joop Briels-Konings

echtgenote van Pieter Briels

* Eindhoven, 3 december 1932

† Eindhoven, 12 februari 2021

Dank voor de betrokkenheid van ieder die Joop heeft gekend en aan haar mooie herinneringen heeft.

Dit geeft ons moed om verder te gaan met ons leven.

Pieter, Maarten, Vincent

Joop, mijn lieve vrouw,
een zorgzaam en sociaal mens.
Meer dan zestig jaar waren wij,
samen met onze twee zonen,
heel gelukkig met elkaar. Zij is niet meer.
“Bedankt!”.

Dat was een van haar laatste
woorden in onze bijzondere
mijmeringen over ons leven.

Jij ook nog bedankt,
mijn lieve Joop.
Het is goed zo.